

UN HOME ESBELT

—Que encarcerat que, va!
—Es que la cotilla m'ha mal.

(Dib. de SMITH.)

La Carta desclosa de 27 de Mars dirigida a don Antoni López, editor propietari de La Campana de Gracia y L'Esquella de la Torratxa, ab tot y ser tan explicita y apremiant, fins ara no ha tingut resposta en cap d'aquests dos senmanaris.

Cas que no 'n tingui tampoch durant la present senmana (Senmana de Passió) se considerarà acabada la treva de la cortesia, y el Mestre Campaner, don J. Roca y Roca, dirà lo que fa al cas en el pròxim número.

CRÓNICA

AL VOLTANT DEL PROCÉS TERRORISTA

Una convicció se va sobreposant, y és la de que, de no haverhi hagut autoritats que subvencionessin a n'en Rull en qualitat de confident de la policia, no haurian esclatat tantas bombas a Barcelona.

D'aquest punt de vista no se n'ocurrà el Jurat, cenyit a la qüestió concreta que ha sigut objecte del procés; però se n'ocupa y preocupa ab preferència el gran Jurat de l'opinió pública, quals fallos tenen un valor moral extraordinari.

El desitj d'acert podrà invocarse com a circumstancia atenuant en el procedir de las autoritats; però que de cap manera exculpa la seva inhabilitat manifesta, la seva falta de pupila, la lleugeresa en el seu procedir.

Que en Rull és un home tortuós y enredador, no pot negarse; però aquestas mateixas circumstancias el fan sospitos desseguida. Té ademés en contra seva una altra qualitat: és excessivament verbós, y per lo mateix que la paraula la fa servir sempre pera dir mentidas y armar embolics, no s'concebeix que al poch temps de tractar ab ell pugui enganyar a algú, com aquest no badi molt ó no consenti que se 'l passejin. Diu l'adagi

catalá que primer és atrapat un embustero que un coix; y, ab tot, en Rull, coix y embustero a la vegada, s'ha passejat a tots els governadors ab qui ha tingut tractes, y la cosa duraria encara (aixís ho va donar a compendre 'l Sr. Ossorio en la seva declaració) de no haver esqueixat la grua alguns dels seus auxiliars, cansats de tenir que aguantar las estafadas del celeberrim confident.

Aquestas auxiliars, al desbotar contra en Rull, van desbaratar el plan del governador, que volia agafarlo ab las mans sobre la massa, és a dir, tirant una bomba ó fentia llansar. Però, mentres tant, las bombas no cessavan, y el plan que 's portava combinat el Sr. Ossorio quedava sempre defraudat. Podrá ell pretendre que tenia a n'en Rull extés sobre la taula de dissecció; però 'l fet és que l'individu subjecte als seus experiments actuava molt campant fora del gabinet anatòmic gubernatiu.

«Me pagas? Donchs hi haurá pau. ¿No m donas tot lo que 't demano? Donchs bomba va!»

¿Se necessitava una demostració més clara de la culpabilitat del sinistre negociant? El Sr. Ossorio volia, per lo vist, una prova material plena, flagrant; però ¿la tenim avuy aquesta prova? Y, ab tot y no possehir-la, ¿hi há ningú que dupli de que en Rull és l'autor de l'última tugada terrorista?

¿Tant temps de servir, sense haver prestat may cap servey real y positiu! En Rull representava sempre la mateixa comedia; y, ab tot, els que l'observavan y tenian motius de sospitar d'ell, l'auxiliavan ab diner y secundavan algunas de las sevas tramoyas. ¿Com s'explica, si no, el mutis de l'Oliua, preparat per en Rull y secundat per la policia, que l'acompanyá al vapor que, al conduhirlo a Australia, va substreurel a l'acció dels tribunals? Que era, el tal Oliua, un terrorista perillós, se diu; però 'l bon sentit aconsellava, en aquest cas, retenirlo, y may posarli pont de plata pera que s'evadís... a no ser que 's cregui que, pera assegurar la pau de Barcelona, el millor sistema consisteix en transigir ab els criminals, sense reparar en que aixís s'augmenta la seva importancia y 's multiplica 'l seu atreviment.

No sé pel clar si aquest sistema de lligar els gossos ab llançonissas sigué 'l que escullí com a més cómodo 'l Duch de Bivona. No tindria llavoras res de recomanable que s'alabés de que, durant el seu mando, no s'hagués tirat cap bomba; y menos encara seria d'alabar que en vigílias d'abandonar la seva insula, entregués a n'en Rull, com aquest aixís ho té declarat, una propina en pago dels seus bons serveys.

Y ¿com, el Sr. Manzano, que no volia donar diners pera que no 'l timessin, a l'ocórrer las explosions no va compendre que era en Rull qui las armava en venjansa d'haverli negat els subsidis? Y ¿com no vá caure sobre d'ell ab tot el pes de la seva autoritat?

Las declaraciones d'en Memento, y sobre tot las d'en Tressols, són reveladoras de la deplorable situació que hem estat atravesant. Si l'últim preten saber cosas de gran importancia, ¿per qué no las revela públicament, ab tots els seus pèls y senyals, tal com las sab, y calgui qui calgui? ¿No ha dit que estava dispost a jugarshi la carrera y fins la vida? Y donchs ¿qué 'l detura, qué 'l trava, per qué no s'explica?

«Ah!... L'opinió, el gran Jurat, ha acabat per compendre que, paralelament ab el procés Rull, n'hi ha un altre que no s'ha instruit, en el qual no hi han intervingut ni jutges, ni fiscals, ni actuaris, y que, no obstant, palpita en l'ambient y regolfa en l'alarmada conciencia dels ciutadans de Barcelona. És el procés de l'ineptitud y la torpesa, ó, si 's vol, de la mala fortuna d'algunas autoritats, que, ab tota la bona voluntat que se 'ls vulgui reconeixer, no han estat a l'altura de la seva missió.

Y aquest procés, que probablement no se substanciará may, ni será fallat en forma de judici, constituheix un capítul deplorable afegit a l'història de las desventuras d'aquesta gran ciutat, tan mal compresa com pessimament regida, contra la qual, y a pretext de remeyarla, s'están forjant ara mateix novas midas de prevenció y repressió arbitraria, que vindrán a agravar els seus mals.

Els que tan mal ús han fet dels poderosos medis de que disposa tota autoritat en una qüestió en que l'esperit públich estava resoltament al costat d'ells, ¿quin ús farán de las terribles armas de que 'ls provehirá la nova lley d'excepció contra 'l terrorisme?

«Oh 'l terrorisme!... Si pera acabar ab un se 'n provoca un altre de pitjor, ¿qué hi guanyará ab tot aixó la desventurada Barcelona, tan ansiosa de pau, però de pau basada en la llibertat y la justicia?»

P. DEL O.

LA CRISIS DEL PARTIT REPUBLICÀ

Divergencias de criteri que produheixen una acció desconcertada: aquesta és la causa de la crisis que actualment atravesava 'l partit republicà espanyol. Però s'ha de dir la veritat: no todas las divergencias són sinceras: hi há qui, sense sentir la política radical, la preconisa ab el sol propòsit de captarse l'admiració y l'apoyo de la part més bulliciosa del partit.

Es l'història de sempre, que ha produhit constantment els mateixos resultats negatius. Las bullidas alimentadas al foch d'encenalls d'un revolucionarisme verbalista, són sempre passatgeras y estérils en resultats. Després de las ebullicions vénen las grans fredors, y las institucions enemigas continúan més seguras que may, enfonzant sas xucladoras arrels en la substancia d'un país incapés de redimirse.

Els engrescements de la passió a res conduheixen quan no 's disposa d'una forsa positiva pera traduirlos en actes d'alguna eficacia. Per aixó fins ara ha fracassat sempre 'l dilettantisme revolucionari.

Més valdria que 'ls homes de representació dintre del republicanisme espanyol, busquessin una norma d'acció concertada y armonisada ab la realitat, y purgada per complet de fantasmagorias sempre enervants. De certs elements que no 's gosan sinó devorant prestigis, se n'hauria de prescindir en absolut; aixís com tampoch s'hauria de comptar may ab fos qui fos que 's mostris incapés, en qüestions de conducta y procediment, de subjectarse als acorts y determinis de la majoria. Mal pot ser considerat com a bon republicà qui en tots els seus actes demostri tenir un rey al cos.

Hi há qui equivocadament atribueix al moviment solidari la causa de la crisis actual del partit republicà. És un error que salta a la vista ab sols considerar que ni un sol republicà solidari ha abandonat els seus compromisos republicans, y, en cambi, molts y valiosos elements, que no militavan ostensiblement en el republicanisme, aclaman avuy las solucions republicanas. Aixó ha produhit, principalment a Catalunya, bressol de la Solidaritat, un augment considerable en el contingent republicà. No negarém que certs exclusivismes d'altres temps han rebut un cop mortal; que avuy s'ha fet quasi impossible jugar a juntas y comités y realisar una política personalista ó de bandería; però aixó ho tenim nosaltres per una gran avantatge en lo atanyent a la serietat y al prestigi y fins a la sort definitiva de la causa republicana.

Els responsables de la crisis del partit són en tot cas els qui, encastellats en els seus exclusivismes, han vist ab rezel ó ab hostilitat manifesta un gran moviment d'opinió, que, per originarse en l'ànima de tot un poble, devía ser acullit ab entusiasme, principalment pels republicans. ¿Qué és més que acció republicana 'l desvetllament civich d'un poble en massa, resolt a fer ús dels seus drets de ciutadania?

Els que no han sapigut compendre una cosa tan clara, a Catalunya s'han quedat sense elements, y fora de Cata-

lunya descentrats y sense órbita de acció: impotents els uns per falta de forsas; impotents els altres per carencia d'objecte.

Quan surgeix un moviment popular tan considerable, s'imposa una reforma total en l'organización y en els procediments dels partits polítichs: és en va llavoras tractar de ressucitar els gastats tòpichs d'altres temps, que restan sense aplicació práctica y positiva. Quan el partit republicà espanyol compregui que ell és l'hereu directe del moviment solidari, y a la Solidaritat apporti todas las sevas forsas, tot el seu entusiasme y el rich contingent de sos ideals polítichs y socials, cessará la crisis que avuy el pertorba, y renaixerá ab vida nova y més potentia que may.

P. K.

El *Progreso*, ab molta instancia, demana nous sacrificis pera ajudar a n'en Lerroux, que 's troba a l'emigració. Inicia a l'efecte suscripcions entre 'ls admiradors d'un home que, tot apuntant a la rrevolució, tira sempre de dret a la butxaca.

Comptant els 28.000 duros de Buenos Aires, els sacrificis més ó menos espontanis d'alguns amichs, entre 'ls quals s'hi conta 'l malaguanyat Sr. Guimet, las sumas d'importancia que representa la explotació de la «Fraternitat Republicana» del carrer de Corts y de la «Casa del Pueblo» del Carrer de Aragó, de qual generancia may ha donat comptes, y algunas otras gangas menos ostensibles, són molts els que no comprenen com en Lerroux pugui estar en tanta necessitat de fondos.

Bé es veritat que en Bonafoux, respecte a la seva estancia a París, va dir que menjava més que un penelló y bevía més que un bocoy, y aixó en certa manera podria explicar els seus apuros metálichs.

Els pous sense solera no s'omplen may.

Avuy l'Ajuntament de Barcelona celebrarà sessió extraordinaria pera ocupar-se exclusivament del pressupost de cultura.

No dubtem un moment que 'ls representants de todas las fraccions sabrán ferse dignes de la confiança de Barcelona, sobreposantse als efectes d'una campanya tan poch racional com apasionada y ab més miras a la consecució de un fi polítich, que a procurar el bé y la ilustració del poble barceloní.

Paraulas d'en Tressols al declarar en la causa terrorista:

«Jo he vingut aquí a dir la veritat abans que tot y per damunt de tot, encara que tinguin de portarme als Tribunals; y sápigas d'una vegada: en els atentats anarquistas, en el terrorisme, ademés de n'en Rull y 'ls seus complices n'hi há d'altres, y entre ells gent molt alta.»

Aquestas insinuacions varen produhir un gran efecte.

Peró encara és més gros el que ha causat el que no hajan tingut una consecuencia immediata.

¿Com se compren que no s'haja obligat a un home que diu saber tantas cosas, a no revelarlas ab tots els seus pèls y senyals?

Quan no altra cosa, la justicia no pot consentir que hi haja ningú que jugui ab els nervis de Barcelona.

La senmana passada ho diguerem referintnos a n'en Rull, y avuy ho hem de repetir dirigintnos a n'en Tressols:

—¡Canta, verdum!

L'obstrucció sistemática a res conduheix, com no sigui a conseguir resultats